

PUČKA KNJIŽNICA

Br. 3.

BOŽIĆ

Pisao :

LEMEŠAN.

CINA: 8 FILL.

TISKOM I NAKLADOM
SUBOTIČKE TISKARNE ZADRUGE
SUBOTICA (SZABADKA).

BOŽIĆ

Pisao :

LEMEŠAN.

SUBOTICA-SZABADKA,
TISKOM I NAKLADOM TISKARNE ZADRUGE.
1907.

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ

Br.:

S U B O T I C A

KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ”

Dopusti mi, dragi štioče, da ti danas prag prikoracim i da te u tvojemu domu potražim po ovim redcima.

Želim te danas u tvojoj kući, medju tvojima ljubljenima pohoditi: da ti pozdravim u kući i malo i veliko; da vas zagrlim kršćanskom ljubavlju i da vam navistim s anđelima: Radujte se! . . . jer vam se rodi Spasitelj, gospodin Isukrst.

Jest. Tmine, guste tmine griha su držale zarobljene duše čovičje, kada jevo ti u ovim tminama najedared zasja svitlost ovoga svita, put, istina i život: Gospodin Isukrst . . . U utrobi Marijinoj, pod srcem Marijinim je danas jedna lipa, jedna mirisna ružica razcvatala; i ova je mirisna ružica gospodin Isukrst . . . Pod Marijinim srcem je danas jedno čudotvorno vrilo izavrlo. Tko iz ovoga vrila žedj svoju ugasivao bude, taj neće žedjati na vike, govori sveto pismo, i ovo čudotvorno vrilo je gospodin Isukrst . . . U Bethlehemu, u jednoj tranjavoj, ladnoj, zaostavljenoj štali, medju živinama, u jasliah, na oštroj slami odpočiva danas jedno drimljivo lanešce, neba i zemlje najlipše ditešce: gospodin Isukrst.

Noć je; mirna i blažena noć; nebo je zvizdami posuto. Mir je svagdi, samo još pastiri kad-kad progovaraju i samo zvonice gdi-kad u stadu zazvoni. I ista priroda kao da bi s kakvim izvanrednim izčekivanjem gledala u čudnovatu budućnost i štrečila, što će se u skoro dogoditi . . . I na ovoj mirnoj, umuknutoj okolini najedared zablisne nebo velikom svitlošću, zapiva angjeoski čarni glas: „Slava Bogu na visini, i mir ljudima na zemlji . . .“ I nebo i zemlja odgovora: slava! slava Bogu! I nebo i zemlja tutnji od ovoga radostnoga glasa. Samo je jedna jedina duša, koju još i na ovaj radostan dan strile prosukivaju. Raduju se angjeli na nebu; raduju se ljudi na zemlji dolazku Isusovom; ali — Marijina radost je već i sad žalošću ogorčena.

O, dragi štioče, kako je to moralo boliti majčinom srcu blažene divice Marije, što se je njezin božanski Sin u štali među živinama morao roditi . . . Kako je to moralo njezinim majčinim srcu boliti, kada je vidila svojega jedinka dréati, zebsti u oštroj zimi i u cilom tilu pomodriti. Svukla je, skinila je sa sebe svoju tanku i slabu odiću i sotim je pokrivala, sotim je grijala nebesko ditešce svoje i nedvojim, da su se ovakve misli u njoj probudjivale: O drimaj mi, o spavaj mi, od svijuh ljudi izgoniti moj Isuse . . . ja ću te braniti, ja ću te čuvati i tako neimaš ni-

gdi prijatelja osim slabe i siromašne majke tvoje! . . .

Da, da, mali Isuse, i mi ti s majkom tvojom govorimo: Odpočivaj sad još brez brige, sad si još pravo blažen, dok si u krilu materinom. Odpočivaj sad još, jerbo i tako krvavi posao, znojni posao čeka na te . . . Odpočivaj sad još, jer život će ti i tako pun biti tuge, gorkosti i nevolje čak do križa.

O, zašto da nemožem divaniti danas glasom grmljavine! . . . zašto nemožem uzdignuti glas, da me cio svit čuje; zašto da nemožem svakom pojedinom čoviku poviknuti: Čoviče, Bog tebe ljubi! . . . Vi mudraci, Bog vas ljubi! Vi neuki, Bog vas ljubi! Vi bogati, vi siroti; vi zdravi, vi bolestni, Bog vas ljubi! Ti grišniče, Bog još i tebe ljubi! Jest, ljubi nas Bog sve brez razlike. Svidochi to današnji dan, kada je On sina svojega poslao na ovaj svit, da nas sve spasi, da nas sve odkupi.

Da od ove privelike ljubavi Božje samo i pojma imamo, k tebi se obraćam sad, mati kršćanska. Bog te je možda nadario s dicom, koja su pokorna, poslušna i nastojna, da ti svakom prigodom radosti uzroče, i ako ti smotre na licu oblak i sinu žalosti; ako vide, da si u tugi i nevolji; da plačeš, uzdišeš i suze roniš: onda je odmah kraj i njevom veselju i njevo se srce raztuži i s tobom za-

jedno plaču i tuguju. O, ako takvu dobru dicu imaš, pitam te, ne ljubiš li ih većma, nego sav ovaj svijet? ne želiš li vrhu nji sav blagoslov nebesa? I metnimo sada, da bi se od ovih jedno opasno razbolilo, ne bi li svekoliike noći tvoje uz njega prinoćila i pazila na svaki uzdisaj njegov, na svaku želju njegovu? I kad bi ga smrt sa svojom hladnom i nemilom rukom htela od tebe razdiliti, ne bi li misto njega ti dragovoljno umrla? Dakako, jerbo ga ljubiš; ljubiš ga većma, nego svekoliko dobro ovoga svijeta, većma. nego život svoj... No, i kad bi sad tkogod želio od tebe, da žrtvuješ ovo dite svoje; ako bi te jan' znanac, prijatelj, dobročinitelj ili rođak ovako zamolio: Prijateljico! ja moram umriti, moram poginuti, ako mi ti nećeš pomoći. O, žrtvuj za me jednoga sina tvoga, i tako ih više imaš. Nek on primi na se zloću moju i umre misto mene na smrt odsudjenoga! šta veliš, mati kršćanska, šta bi mu ti na ovu moljbu odgovorila? Znam naprid, da bi mu rekla: Iz srca te žalim, nesrićni čovče; ali to nemožeš želiti od mene, bio mi makar kakav dobar prijatelj, da moga sina za te žrtvujem.

I gle, dragi štioče, Bog je to učinio! On je današnji dan poslao na zemlju sina svojega sbog nas, žrtvovao je sina svojega sbog nas, koji nismo prijatelji, nismo dobročini-

telji, nego grišni stvorovi njegovi . . . Nije imao više sinova, nego samo jednog jedinog, pa je i tog dao za naše spasenje! . . . O nebesa, kakva je velika ljubav Božja!

Pa sad te pitam, dragi štioče, kako zahvaljuje svit ovu čudnovatu i neopisivu ljubav Božju? Povist nam to svidochi, da još nitko nije tako gorko okusio ružnu nezahvalnost, kao gospodin Isukrst. Progonjen bijaše u svojoj osobi sve do smrti; a posli smrti progonjen bijaše u svojim slidbenicima.

Zagrozi se čovik čitajući, kakav je okrutan bio gdikoji rimski car prama kršćanima. Car Nero je naprimer u svojoj bašći sto i sto stupovâ dao podignuti, na koje su kršćane vezali, smolom ih umazali, zapalili i oni su kao zublje gorili; a car se je šetao po bašći uživajući strašne muke kršćanâ.

Samo je u varoši Pisa 10 hiljadah kršćana pogubljeno bilo za Isusa. U Antiochii su za jednu noć 20 hiljadah kršćana umorili za Isusa. Pod carom Diocletianom su priko dugačkih 10 godina stalno gonili kršćane.

I što su rimski cari odpočeli, to se je nastavljalo po svim slidećim vikovima, čak do današnjega dana. Nije li tako, dragi štioče? Pogledaj samo malko oko sebe, pak ćeš se o tom i sam osvidočiti. Gledaj samo: čifut brez svakoga uznemirivanja ispovida viru svoju; luteran mirno idje svojim putem; sa

kalvinom se nitko nestara, samo je Isusov pravi slidbenik, kršćanin-katolik slanka u neprijateljskim očima, koga bi, da mogu, u kašiku vode udavili.

Pače još smo žalostnija vrimena dočekali. Sad se je skoro kod nas dogodilo, da su na javnoj ulici napali na jednoga redovnika i upljuvali ga. Kome je skrivio ovaj redovnik? Kakav je grijh učinio? To mu je sav grijh — što je sluga Božji! To mu je sav grijh, što Isusa i njegov zakon navišćuje! Kako neizmerno mora dakle mrziti na Isusa, tko na toliko zaboravi za se i tko se na ovakvo pogrdno dilo da navesti! Kakva neizkazana mržnja na Isusa mora plamtiti u srcu takvoga čovika, koji ima dušu na nevinog napasti, jedino zato, jer je slidbenik Isusov!

Jevo ti, dragi štioče, viditi možeš sa svojim očima, kako je Isus na sve strane zane-maren, pače progonjen. O kakav je dakle žalostan božić za Isusa! Ne čujete li, kako Isus i sad plače u jaslama; plače i suze roni? . . . Ne čujete li, kako uzdiše duh Isusov i sad na gori maslinskoj? Jer, ako je jednoć imao uzroka plakati i uzdisati, sad su se ovi uzroci još većma umnožili. I mi bi takvi ne-ćutljivi bili, da bi mogli gonenje Isusovo jednovoljno gledati? . . . Nevirujem, nesmim ovo povirovati; jer se uzdam, da još ima

takvi kršćana, koji bi pripravnici bili za Isusa i život svoj položiti.

Ali dobro upamtimo, dragi štioče, da medju takvima okolnostima živimo, kada se je broj naših kršćanskih dužnosti već umnožio. Sad već nije dosta — kao što je sveti Petar činio — stati na stranu i oplakivati grihe svoje, oplakivati izdatoga Isusa, nego . . . potribno je pratiti Isusa priko ciloga puta Kalvarije, čak do križa. Odkad na Isusa najvećma u društvenom životu napadaju, s jednom više imamo kršćanske dužnosti: naime *imamo Isusa u društvenom životu obranjivati.*

Tko u društvenom životu neobranjiva Isusa; tko se ne pridružuje onim i nepomaže one, koji kršćanski nauk i ćudoredje brane i razširuju, taj već više nije kršćanin. Isus govori: Tko nije uz mene, proti mene je. Sridnjeg puta se tu ne nalazi. Imamo dakle s Isusom držati. Pa mi ćemo i držati s njime radostno i dragovoljno. Ovo na njegov rođjen dan obećajemo. Jest, jest! O tranjava štalico Isusova, ti ćeš nam vazda najradija uspomena biti! O mile jaslice Isusove, mi vas nikad nećemo ostaviti! . . .

Ali, dragi štioče, okolnosti upućenja još većma nam pridočavaju ljubav Božju. Ako je Bog već i odlučio, da će sići na zemlju i ćovićje tilo uzeti na se, mogao je barem najizvrstnije tilo odabrati. Ili kad je već u osobi

nemoćnoga diteta htio doći na ovaj svijet, barem da se je u sjaju u obilju rodio. I gledaj samo, upućen sin Božji se rodi od majke prinužne; u najvećemu siromaštvu: u jaslama, na slami dolazi na ovaj svijet.

I što je siromašno stanje odabrao, baš iz tog se vidi najvećma njegovo božansko veličanstvo. Lako ćemo ovo uviditi, ako se malko pridomislamo. Mi kukavni ljudi, istina, da na mlogo cinimo zemaljska dobra; brez pristanka ih tražimo i znojeći se trudimo za njima. Ali odkud je ovo nastojanje u nami; odkud ovaj nepristani trud? Jedino iz slabosti naše! Ništa nemožemo naime naći u sebi, što bi nam srce izdovoljiti moglo; ništa nesmatramo u sebi, što bi nas usrićiti moglo, jer, što u sebi nalazimo, to je sve golema nevolja i slabost. Kad bi čovik svoje blaženstvo u sebi mogao naći; kad bi sam u sebi blažen mogao biti: prizirao bi svitovna dobra i vrimentu, biguću sriću.

Ali sasvim je drugo stanje ovoga božanskoga diteta, čiji rođendan danas slavimo! Ovo ditešce je samo u sebi blaženo; samo u sebi moguće; samo u sebi bogato i naša dobra nisu potribna za njegovo blaženstvo.

Da se je Gospodin Isukrst onako ukazao na ovoj zemlji, kao jednoć na planini Sinai: medju strašnim sivanjem i grmljavinom; isti-

na, i odtud bi se vidila božanka oblast njegova. Da se je Gospodin Isukrst onako ukazao na ovoj zemlji, kao jednoć na planini Tabor svojim apoštolima: kada mu je lice treptilo, kao sunce; hodića mu se bilila, kao snig, i nebeska svitlost ga jo obasjala; istina i odtud bi se vidila velika slava njegova. Da je Gospodin Isukrst na kraljevskom pristolju, medju angjelima i nebeskim četama došao na ovaj svit; istina, i odtud bi se vidilo božansko veličanstvo njegovo . . . Ali, da on ni našto nije spao, da on nije spao na naša dobra, to je samo tako mogao posvidočiti, što je praznom rukom, kao siromak, došao na ovaj svit.

O božansko ditešce, kako lipo pokazuje dakle tvoje siromaštvo božansko veličanstvo tvoje! U mojim očima nebi bio takav velik, nebi bio takav slavan, kad bi zemaljska dobra obilno uživao. Pripoznajem te za Boga, o Isuse, ali najvećma za to, što ništa neimaš, neimaš kud glavu nasloniti . . . jer ovo pokazuje, da nisi spao na naša dobra, ovo pokazuje, da, što je prid nama tako skupocino, to je prid tobom bigući prah i nije k tebi dostojno! . . . Ovo pokazuje dakle najvećma božansko veličanstvo tvoje . . . ali ne samo veličanstvo, nego i neograničenu mudrost tvoju!

Jer, da se Isus nije u siromaštvu rodio,

kakvog bi uspiha nauk njegov mogao imati? Da je Gospodin Isukrst krasotom, svitlošću obasjan u kraljevskom sjaju došao na ovaj svit, tko bi mu onda virovao, da je golema izpraznost svakolika krasota ovoga svita?! Da je Gospodin Isukrst u obilju došao na ovaj svit, s kakvim uspihombi mogao navišćivati: Blaženi su siroti? Da je Gospodin Isukrst misto rongjave štalice, misto tvrdih jasala i siromašnih pelenica, sjajnu palaču, ugodnu kolivku, svilene pelenice k sebi odarao: tkome bi onda mogao navišćivati samozataju; da čovik sa svojim tilom strogo ima postupati; da nije slobodno tilo razmaziti?... Doisto nikome. Njegova božanska izvrsnost je zaktivala, da se u siromaštvu rodi. O dakle blažene jase, o tranjava štalico, kako ste veliko otajstvo neograničene mudrosti Isusa moga i Boga moga!

Jesi li čuo brate, koji se valda sa siromaštvom boriš i koji štiješ redce ove? Tvoje je nizko stanje obljubio Isus; tvoje je nizko stanje uzdigao Isus; tvoje je siromaštvo posvetio Isus! Stidiš se valda sbog slabe i jeftine hodiće tvoje? Ali pogledaj samo na Isusa i na njegovu hodiću, pak ćeš viditi, da ne-imaš uzroka stiditi se, jer Isus je siromaštvu poštenja zadao! Više puta si valda neuztrpljiv, ljutiš se na providnost Božju i srce ti puca motreći, da drugi imadu, što im srce

zaište, da drugi u blagu plivaju, dok ti jedva imaš suhog krušca, da sebe i gladnu dicu svoju naraniš . . . ali slušaj samo, Isus već u jaslam navišćuje svojim primerom ono, što je posli i ričima navišćivao: Blago sirotima! blago onim, koji plaču i uzdišu, jer će im suze sam Bog otrti!

Ako nesvačas ovako stanje svoje, onda je ono u istinu žalostno i nesnosno . . . onda lika neznam za te. Ima ih mlogo, koji jesape na ovo stanje tvoje i obkoljivaju te različitim zasinam: obećaju ti dobrobit i blaženstvo, ako ćeš ih sliditi i slušati. Ima ih mlogo, koji poznajući tvoje nužno stanje, jesape na tvoje ogorčenje i obećaju ti zemaljski raj misto nebeskoga; obećaju, da ćeš srićan, blažen i imućan biti, ako ćeš misto vire nji sliditi. Kažu ti: neslušaj na one, koji ti nebeski raj obećavaju; nedaj ništa na viru, jer ona ti nepomaže; nego na nas slušaj, koji tvoj napridak i boljitak hoćemo i na ovoj zemlji nastojimo tebi raj pripraviti . . . Ima ih mlogo, koji napadaju na viru tvoju, jer jesape, da je čovik u nuždi na svačeg pripravan, gotov je i viru svoju nogama gaziti . . .

Na ove napadaje i napasti samo ti gdi-koju želim reći. Pitam te: viruješ li, da su ti ovi iskreniji prijatelji od Isusa? Na toliko bi ti um potamnila, da bi povirovao, da je ovim većma pri srcu tvoj dobrobit, nego Gospodinu

Isukrstu? Isus se je dao za te upljuvati, na križ propeti . . . Isus je za te svu svoju krv prolio! Dakle krvlju svojom je posvidočio, da ti je prijatelj! Ali ovi, viruj! ni kapčice krvi nebi za te prolili.

Isus za svoju trudbu nije novaca iskao od svojih slidbenika. A ovi? Prijatelji su ti — za novac; krv ti piju, izlagivajući od tebe tvoje krvavim znojom zaradjene krajcare.

Jest istina, vira neobećaje, da će se razdiliti imanje bogati, jer zna, šta zapovida Bog: nendiraj tudje! Jest istina, vira neobećaje, da će ti na ovoj zemlji raj pribaviti, koji će pun biti radosti, zadovoljstva i obilja; nego to navišćuje, ako dobrobit želiš, a ti moli i — radi! . . . Jest istina, vira ti sva ova neobećaje . . . jer, tko tako što obećaje, o čemu i sam zna, da je nemoguće, taj je zavoditelj puka, taj vara svit . . . taj je nepošten! A vira se na nepoštena dila ne može dati.

Vira, što obećaje, to i izpunjiva. I što ona obećaje? Medju ostalim obećaje, da će te u slabosti podupirati, u nevolji tišiti, u žalosti razgaljivati. Pa u istinu, kad ti već nitko nemože pomoći; kad te svaki ostavi; kada tako stojiš u svitu, kao stablo, u koje je grom puko: oguljen, osušen, brez cvića, brez lišća — brez radosti, ničeg neima na svitu osim vire, što bi te razveseliti i utišiti

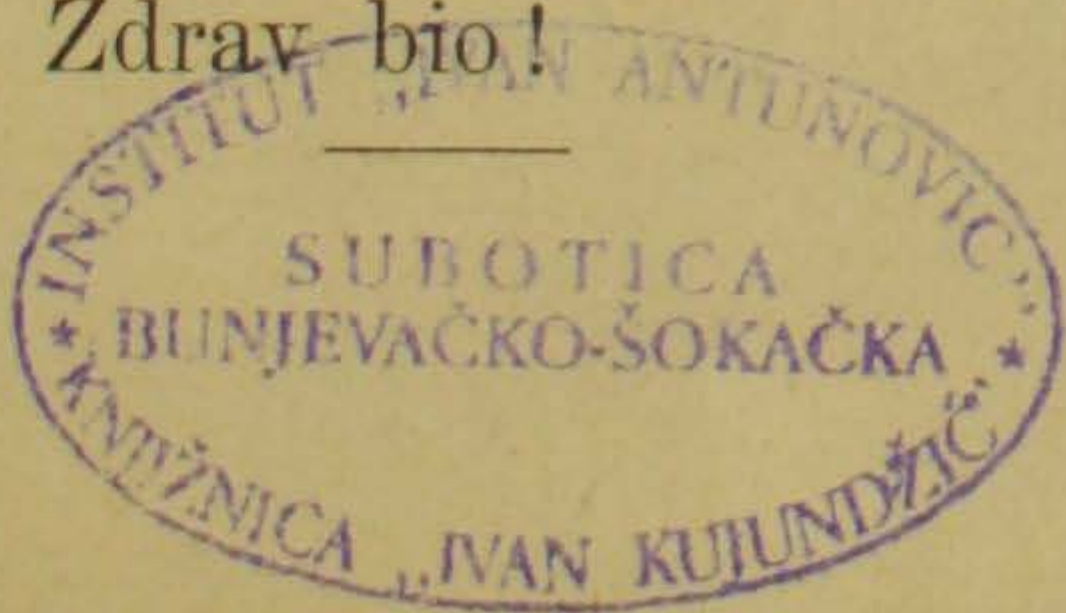
moglo Ako si dakle još i viru izgubio, kukavniji si još i od poslidnjeg prosjaka!

Možeš sad već i sam viditi, da ti nisu prijatelji, nego su ti zlobni i nepošteni neprijatelji, koji te ovako zavode i bune protiv viri tvojoj. Nepošteni su, jer ti obećavaju, što i sami znadu, da nećedu moći izpuniti, pače za ovu laž svoju još i plaću kupe a neprijatelji su ti, jer uništiti nastoje još i poslidnji ostanak siromaštva tvojega: viru tvoju, nadu i ufanje tvoje!

Siromašni brate, nemoj dakle ovim zavoditeljima virovati! Nego, kada te lomi teško brime svakdanjih briga; kada te pritiskuje siromaštvo, a ti pogledaj na Isusa u jaslam odpučivajućega, koji je siromakom postao, da ti primerom njegovim orabren lakše možeš nevolje svoje podneti pogledaj na jasje, umiri se, pak — moli i posla se lati.

To je, dragi štioče, što sam ti danas htio reći. Gospodin Isukrst je Bog privelike i neograničene ljubavi. Ona tranjava štalica, one tvrde jasje, one siromaške pelenice, od zime pomodrito tilo Isusovo . . . sve, sve nam ljubav njegovu navišćiva.

Dao Bog, da u ovoj ljubavi živiš i napriduješ cilom obitelji tvojom. I kad ti ovo želim, u jedno želim ti srićne svetce i srićnu novu godinu. Zdrav bio!

BŠ Knjižnica
Ivana Kujundžića

zkvh.org.rs

